

INLEIDING

Mensenrechten en kinderrechten zijn universeel. Landen zijn verplicht deze rechten bekend te maken, te onderwijzen, toe te passen en te respecteren. Internationale organisaties moeten de Staten aanmoedigen om hun verplichtingen na te komen door een gevarieerde aanpak.

Tijdens het voorbije decennium kwam er steeds meer aandacht voor mensenrechten en voor de educatie van kinderrechten. Onderzoek, theorievorming, beleidsaandacht en praktijk ontwikkelden zich sterk.

In 2005 ontwikkelde de UNO het 'Wereldprogramma voor Mensenrechteneducatie'. De Europese Unie stelde het 'Europees Initiatief voor Democratie en Mensenrechten' voor en de Raad van Europa startte met het 'Europees Jaar van Burgerschap door Educatie'.

De 'Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa', waarvan jullie land lid is, definieerde in 2003 haar strategische opdrachten in relatie tot veiligheidspreventie en stabiliteit voor de 21ste eeuw als volgt:

"De inspanningen van de O.V.S.E. zullen vooral gericht zijn op jongeren met als doel hen te vormen in functie van verdraagzaamheid en het belang van verzoening en vreedzaam samenleven. Hun visie en toekomstperspectief staat centraal. Daarom wil de O.V.S.E., daar waar het mogelijk is actiever worden op het vlak van educatie. Vooral mensenrechteneducatie verdient bijzondere aandacht."

Om deze doelstelling in de praktijk om te zetten, wil Slovenië, dat in 2005 het voorzitterschap van de O.V.S.E. waarneemt, een pilootproject opstarten in samenwerking met verschillende lidstaten van de O.V.S.E. Wij zijn dan ook blij dat jullie besloten hebben om deel te nemen aan dit project.

Het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind werd door bijna alle landen ter wereld geratificeerd. Dit Verdrag wordt in Slovenië gebruikt als basis voor degelijk onderwijs. Met plezier bieden wij jullie materiaal aan dat gebruikt wordt op het vlak van kinderrechteneducatie voor kinderen van 10 tot 12 jaar.

In Slovenië werd met succes vergelijkbaar materiaal ontwikkeld voor leerkrachten en kinderen. Het Instituut voor Educatief Onderzoek van Ljubljana voerde tussen december 2004 en januari 2005 een evaluatieonderzoek uit. Op basis van de antwoorden en reacties van de betrokken leerkrachten op de verstuurd vragenlijsten kon het Instituut bij de betrokken kinderen opmerkelijke verschillen aantonen in hun houding ten aanzien van mensenrechten. De kinderen bleken veel gevoeliger voor het thema 'kinderrechten' in de dagelijkse schoolpraktijk en waren in staat om gemakkelijker schendingen van kinderrechten vast te stellen. Daarnaast resulteerde dit project in een verhoogde kennis bij de betrokken leerkrachten, waardoor het voor hen gemakkelijker werd om het thema verder uit te bouwen en toe te passen in vergelijkbare toekomstige ontwikkelingen.

Het educatieve materiaal, dat wij in het kader van dit O.V.S.E. - pilootproject aanbieden, bestaat uit een reeks kinderrechtenkaarten met eenvoudige teksten. Alle kinderen krijgen deze kaarten samen met een album waarin ze deze kaarten kunnen verzamelen. Bij de start van het project krijgt elke leerling een leeg album. Per les wordt er één kaart besproken in de klas, waardoor de leerlingen aan het einde van de reeks over alle kaarten zullen beschikken.

Voor de leerkrachten is er een uitvoerige informatiebrochure voorzien. In deze brochure worden heel wat werkvormen aangereikt die de leerkrachten kunnen helpen de kaarten bespreekbaar te maken in de klas en eigen activiteiten te ontwikkelen. Iedere leerkracht zal een eigen aangepaste weg moeten vinden, rekening houdend met de fundamentele rechten van elk kind en elke mens. Het is zeker zinvol om rechten en plichten met elkaar te verbinden en gebruik te maken van herkenbare voorbeelden uit het dagelijks leven en de school.

In de informatiebrochure vind je ook de integrale tekst van het Verdrag van de Rechten van het Kind en een lijst van bruikbare bronnen voor bijkomende informatie over mensen-, en kinderrechteneducatie. In relatie tot de ernst en de belangrijkheid van deze materie is het aangeboden materiaal wel goed, maar helaas te beperkt. Aarzel niet om ook andere bronnen te raadplegen, hetzij geschreven publicaties (boeken en handleidingen), hetzij informatie op het internet. Wij verwijzen naar de best gekende en meest bruikbare informatiebronnen, zoals die ontwikkeld zijn door internationale en niet-gouvernementele organisaties.

Wij zijn zeer nieuwsgierig naar jullie ervaringen met dit pilootproject en wij kijken uit naar jullie reacties en commentaren. Om die reden vragen wij jullie om de bijgevoegde vragenlijst te beantwoorden. Dankzij deze feedback kunnen we het materiaal en de leermethoden nog verbeteren en beschikbaar maken voor andere leerkrachten.

Het aangereikte materiaal is eenvoudig en kan op verschillende manieren gebruikt worden, hetzij als een aanvulling op reeds bestaande benaderingen, hetzij als een vernieuwende aanpak buiten het schoolcurriculum. Dit project streeft ook naar de concretisering van mensen- en kinderrechteneducatie in die landen waar dit thema tot nu toe onbestaande was.

Mocht dit project aanslaan in de betrokken O.V.S.E. -landen, dan kan het in de toekomst verbeterd en verder uitgebouwd worden. Mensen- en kinderrechteneducatie is niet alleen onze plicht; het geeft ons ook enorme voldoening omdat wij op die manier bijdragen aan een gezonde ontwikkeling van jonge generaties. Mensenrechteneducatie vormt als het ware een 'joint venture' waarin onze gemeenschappelijke inspanningen gezien kunnen worden als een investering in de vorming van de burgers van de toekomst. Met andere woorden, de kinderen van vandaag.

Wij hopen dat jullie samen met de kinderen veel plezier zullen beleven aan dit project!

METHODIEKEN EN WERKVORMEN

DISCUSSIE

Discussie is belangrijk. Zowel de leerkracht als de kinderen leren zo elkaars standpunten kennen. In mensenrechteneducatie draait het niet alleen om feiten, ook meningen en interpretaties zijn belangrijk. Leerlingen moeten leren de werkelijkheid te onderzoeken en te analyseren. Ze hebben ook recht op een eigen mening. Het nieuws, posters en concrete situaties uithun directe omgeving kunnen gebruikt worden om tot zinvolle discussies te komen. De startvraag is eenvoudig: “Wat denken jullie over...?”.

ZOEMGROEPEN

Indien de discussie niet vlot verloopt, kan de leerkracht gebruik maken van zogenaamde ‘zoemgroepen’. Verdeel de leerlingen in groepjes van twee en laat hen gedurende een paar minuten het thema bespreken. Laat ze eventjes ‘zoemen’ zodat ze nadien hun gedachten kunnen delen met de anderen. De klas zoemt. Overal zitten groepjes te zoemen. Gedachten komen los, ideeën worden geboren, de klas komt al zoemend tot leven.

KLEINE GROEPEN

Kleine groepen zijn belangrijk. Splits de grote groep regelmatig op in kleinere groepjes van twee/drie tot zeven/acht leerlingen. Het opsplitsen in kleine groepjes heeft heel wat voordelen. Kinderen komen gemakkelijker aan bod, ze leren samenwerken en ze vormen een team. Zorg ervoor dat alle kinderen deelnemen aan het groepsgebeuren. Zo’n sessie kan een kwartiertje, een uur of een ganse dag duren naargelang de aard van de opdracht.

De opdracht moet goed voorbereid zijn en moet duidelijk omschreven worden. Formuleer duidelijke vragen. Probleemoplossend samenwerken is altijd fijn. Zorg ervoor dat elke kleine groep de grote groep informeert over de afgelegde weg.

BEELDEN: TEKENINGEN, COLLAGES, CARTOONS, FOTO’S!

Eén beeld zegt meer dan duizend woorden. Beelden zijn krachtig. Ze informeren en wekken belangstelling op. Laat de kinderen tekenen. Stimuleer hun zelfexpressie. Niet alleen woorden zijn belangrijk. Alles wat hun creativiteit en expressiekracht versterkt is zinvol. Leer hen om op verschillende manieren met elkaar te communiceren.

MEDIA: DAGBLADEN, TELEVISIE, INTERNET

De media is onmisbaar in het debat rond mensenrechten. Zonder media geen informatie! Bespreek niet enkel de inhoud, maar ook de vorm waarin het nieuws gepresenteerd wordt. Analyseer ook de tekortkomingen, de vooroordelen en de stereotiepe standpunten. Schenk ook aandacht aan mogelijke gevaren en mediamisbruik. Leer kinderen zinvol om te gaan met media-informatie.

FILMS, VIDEO'S, RADIO

Film, video, radio en muziek bieden heel wat mogelijkheden voor het werken rond mensen- en kinderrechten. Ze zijn vooral gekend en geliefd bij jongeren. Een boeiende film of radioreportage leidt vaak tot interessante discussies. Talrijke vragen en vergelijkingen duiken op: "Herken je de boodschap in de werkelijkheid?" "Wat wordt zichtbaar gemaakt, wat niet?" "Ben je akkoord met deze stelling?" "Is het realistisch of indoctrinerend?" "Kan het anders?"

BRAINSTORMING

Ook 'brainstorming' is een dankbaar hulpmiddel. Je komt nieuwe onderwerpen op het spoor, je stimuleert creativiteit en je produceert op een snelle manier tal van vernieuwende invalshoeken. De methode kan gebruikt worden om specifieke problemen op te lossen en vragen te beantwoorden. Hoe gebruik je deze methodiek?

- Definieer het probleem en hanteer open vragen
- Schrijf de vragen op het bord, zodat iedereen ze kan zien
- Laat ook de kinderen hun antwoorden op het bord schrijven
- Stimuleer het gebruik van korte zinnen en typerende woorden
- Stop met brainstormen als er geen nieuwe gedachten bijkomen
- Bespreek samen wat er op het bord staat, vraag om verduidelijking en commentaren
- Nieuwe suggesties en voorstellen zijn zeer belangrijk
- Moedig iedereen aan om mee te doen
- Vermijd aanvallen, afwijzingen en veroordelingen
- Stel vragen, vergelijk, dwing tot nadenken

MUUR of BORDDISCUSSIE

Ook dit is een vorm van brainstorming. Kinderen schrijven hun gedachten eerst op een stuk papier en plakken daarna hun bijdrage op de muur of op het bord. Voordeel van deze werkwijze is dat kinderen eerst rustig kunnen

nadenken alvorens zij eventueel door anderen beïnvloed worden. Nadien komt hun bijdrage in het grotere geheel en kunnen de gedachten en/of voorstellen samengebracht en geclusterd worden.

ROLLEN SPELEN

Kinderen spelen op een geïmproviseerde en gedramatiseerde wijze een bepaalde situatie uit de werkelijkheid na om zich op die manier in te leven in een nieuwe, minder gekende situatie. Rollenspelen zijn altijd verbonden met het echte leven. Ze verruimen het gezichtsveld van de kinderen en verscherpen hun empathische vermogen.

- Rollenspelen zijn anders dan de meer gestructureerde simulatiespelen
- Rollenspelen imiteren het werkelijke leven, maar leiden soms tot moeilijke te beantwoorden vragen. Het is zeker zinvol om kinderen meerdere rollen te laten oefenen.

Rollenspelen moeten goed voorbereid en begeleid worden.

Kinderen moeten voldoende tijd krijgen om zich in te leven in een rol. Ze moeten zich kunnen uitleven in een rol en zich vervolgens ook kunnen terugtrekken uit die rol. Houd ook rekening met individuele gevoelens en met de sociale structuur van de groep. Bij het opbouwen van een rollenspel rond de situatie van gehandicapte jongeren bijvoorbeeld, kan het gebeuren dat er gehandicapte jongeren in de klas zitten, of kinderen die gehandicapte familieleden of vrienden hebben. Een rollenspel mag geen jongeren kwetsen, noch marginaliseren of kwetsbaar maken. Bewaak het proces aandachtig, wees alert, corrigeer, voorkom stereotypering, bied verontschuldiging aan, bemiddel, laat de situatie opnieuw spelen!

Rollenspelen zijn gebaseerd op het imiteren van anderen. Ze zijn vaak grappig en zorgen vaak voor een lach. Maar deze vorm van lachen is heel wat anders dan 'lachen met' of 'belachelijk maken'. Stel jezelf steeds de volgende vraag: "Hoe zouden de mensen die ik imiteer zich voelen als ze nu in het publiek zaten?" Goede educatie oefent kinderen in het kritisch omgaan met informatie en met informatieopbouw. Stel jezelf dan ook de vraag: "Op welke informatie baseerde ik mij om deze rol te spelen?"

SIMULATIESPELEN

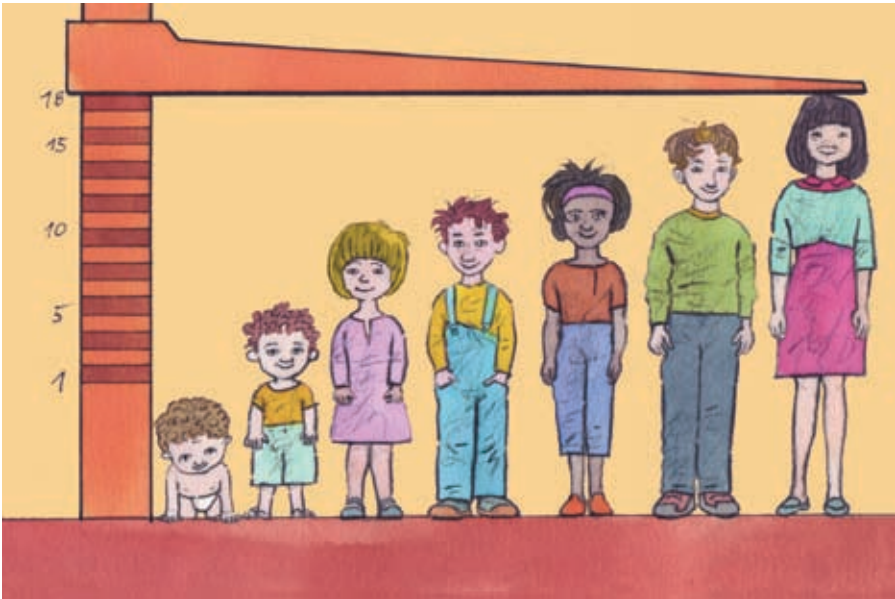
Simulatiespelen zijn complexer, omvangrijker en vergen meer voorbereiding en structuur. Iedereen doet mee. Op deze manier kunnen jonge mensen zich inleven in een bepaalde situatie en worden ze geconfronteerd met uitdagingen en spanningen. Simulatiespelen vragen ook een sterk emotioneel engagement, wat de intensiteit meteen verhoogt. Leerlingen leren niet enkel denken of doen. Ze leren ook voelen. Hun hart klopt!

Zowel de opbouw van het simulatiespel als de nabespreking ervan zijn zeer belangrijk. De deelnemers moeten de kans krijgen hun gevoelens te bespreken en hun tussenkomst in het geheel toe te lichten: het waarom van hun tussenkomst, de reacties van anderen, de gerezen spanningen en conflicten, het behaalde resultaat, de kwaliteit van de voorgestelde oplossingen, de band met de werkelijkheid.

** Je vindt meer informatie over groepsworkmethodes in 'Kompas', een uitgave van de Raad van Europa, die is opgenomen in het tweede deel van deze brochure onder de titel 'Bijkomende informatie voor kinder- en mensenrechteneducatie'*

Het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (I.V.R.K.) beschrijft kinderen als personen die jonger zijn dan 18 jaar. Wij, kinderen, hebben het recht om onze rechten te kennen. Alle landen zijn verplicht kinderrechten te respecteren en de belangen van kinderen te beschermen.

Bijkomende informatie: (artikel 1 van het Verdrag Inzake de Rechten van het Kind)
De leerkracht geeft aan de kinderen wat meer uitleg over de betekenis van het VN-Verdrag Inzake de Rechten van het Kind. De leerkracht kan zo de nadruk leggen op het belang van dit Verdrag voor de toekomst van alle kinderen.

Mogelijke activiteiten: discussie – maken van een 'Kinderrechten'-affiche

- Wat betekent het om een persoon te zijn?
- Waarom hebben we wetten en regels nodig?
- Waarom hebben kinderen een eigen document waarin hun rechten gewaarborgd worden?
- Welke rechten worden verdedigd in het Kinderrechtenverdrag?
(de kinderen sommen in groepsverband alle rechten op die ze kennen; op basis van dit gesprek kunnen de kinderen nadien een 'Kinderrechten'-affiche maken)
- Hoe hebben jullie deze rechten leren kennen?
- Hoe kunnen we meer te weten komen over kinderrechten? Waar?
- Wat bedoelt men met 'onze belangen'? (De kinderen sommen hun belangen op en vergelijken ze vervolgens met die van hun klasgenootjes)

**Wij, kinderen, hebben het recht om te leven, te overleven en te groeien.
We hebben recht op gezond eten en zuiver drinkwater.**

Bijkomende informatie: (artikel 6 en 27 van het IVRK)

Dit recht is heel belangrijk en kreeg dan ook bijzondere aandacht op de VN-Raad. De leerkracht kan uitleggen waarom openbare instellingen zo belangrijk zijn voor het waarborgen van deze rechten.

Mogelijke activiteiten: (bord-)discussie

- *Wat heeft een kind nodig om te groeien, om zich te ontwikkelen (veiligheid, eten, water, onderwijs)?*
- *Wat bedoelt men in het Verdrag met gezond eten en zuiver drinkwater?*
- *Waarom is dit recht zo belangrijk?*
- *Ken je situaties waar het recht op gezond eten en zuiver drinkwater niet altijd vanzelfsprekend is?*
- *Wie kan kinderen die niet van dit recht genieten helpen?
Hoe kunnen wij hen helpen?*

Van bij onze geboorte hebben we recht op een naam en een nationaliteit, ongeacht in welke situatie we ons bevinden.

Bijkomende informatie: (artikels 7 en 8 van het IVRK)

De leerkracht vertelt waarom het zo belangrijk is om een naam te hebben en op welke manier je naam deel uitmaakt van je identiteit. Na een korte opsomming van typisch Vlaamse namen kunnen ook vreemde namen en andere nationaliteiten aan bod komen.

Mogelijke activiteiten: *Discussie - bespreking van het thema met behulp van een wereldkaart: de leerkracht toont de kinderen op de wereldkaart de 55 landen van het O.V.S.E. en laat hen op die manier zien dat kinderen over de hele wereld leren over hun rechten (iedereen heeft het recht op een naam en een identiteit).*

- *Heeft jouw naam een speciale betekenis?*
- *Ken je kinderen die geen naam of identiteitsbewijs hebben? Heb je al ooit gehoord van kinderen die geen geboortebewijs hebben? Waarom hebben we een geboortebewijs nodig?*

Wij, kinderen, hebben het recht om samen te wonen met onze ouders, met familie, of met andere personen die voor ons zorgen.

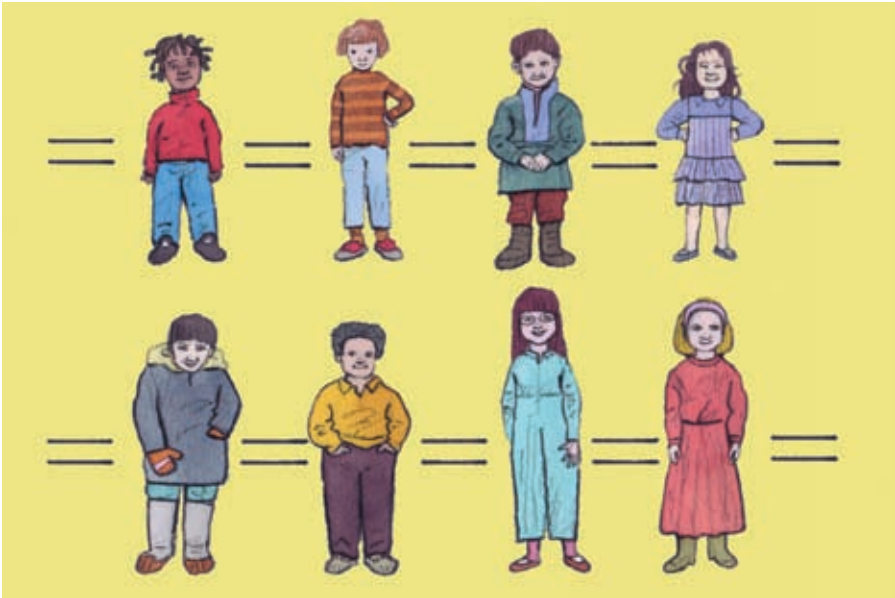
Bijkomende informatie: (artikel 5, 9 en 18 van het IVRK)

Hier kan het belang van het kind benadrukt worden. Dit recht wordt in artikel 3 van het IVRK in detail besproken. Om de veiligheid en het belang van het kind te verzekeren, kan het voor het kind soms nodig zijn om afstand te nemen van zijn/haar ouders of voogd.

Mogelijke activiteiten: discussie en zoemgroepen

- *Hoeveel verschillende familietypes ken je (kleine, grote of heel grote families, eenoudergezinnen, verschillende generaties die onder één dak leven, ...)?*
- *Wat bedoelt men als men zegt dat onze ouders (of voogden) het beste met ons voor hebben? Hoe komt dat tot uiting?*
- *Wie zorgt voor jou?*

Niemand heeft het recht om kinderen te discrimineren op basis van hun geslacht, ras, taal, religie, nationaliteit of etnische origine.

Bijkomende informatie: (artikel 2 van het IVRK)

Internationale juridische instrumenten baseren zich op het principe van niet-discriminatie. Zo ook het IVRK. Op basis van dit recht kunnen we stellen dat kinderen de mogelijkheid moeten krijgen om van alle rechten en vrijheden te genieten.

Mogelijke activiteiten: discussie aan de hand van nieuwsberichten

- De leerkracht stimuleert de leerlingen om hardop na te denken over de verscheidenheid in de wereld. Welke rassen, talen, religies, nationaliteiten en etnische groepen kennen we?
- De leerkracht kan de discussie sturen in de richting van bewustwording van gelijkheid en respect voor verscheidenheid. In om het even welke situatie zal er altijd wel iemand een vreemde voor je zijn.
- Waarin verschil jij met je klasgenootjes?
- Welke dingen hebben jullie met elkaar gemeen?

Wij, kinderen, hebben recht op educatie en op gratis basisonderwijs.

Bijkomende informatie: (artikels 28 en 29 van het IVRK).
Dit recht steunt op het principe van gelijkheid van kansen.

Mogelijke activiteiten: *kleine groepjes, discussie*

- *Waarom is onderwijs belangrijk?*
- *Gaan alle kinderen van jouw leeftijd naar school?*
- *Zijn er kinderen die niet naar school gaan? Waarom niet? (Hier, ergens anders, in het buitenland?)*
- *Hoe zou jij er op toezien dat alle kinderen ter wereld de mogelijkheid krijgen om naar school te gaan? Waarom is dit belangrijk?*

Luister naar ons, kinderen, want ook wij hebben het recht om voor onze mening uit te komen.

Bijkomende informatie: (artikel 12, 13, 14, 15 en 17 van het IVRK)

Samen met het recht op vrije meningsuiting, moeten kinderen ook van alle andere fundamentele burgerrechten en -vrijheden kunnen genieten, zoals vrijheid van denken, vrije keuze wat religie betreft en vrije toegang tot informatie.

Mogelijke activiteiten: *discussie over een bepaald onderwerp (films, video's en radiofragmenten kunnen hierbij gebruikt worden)*

- *Iedereen geeft zijn/haar mening over een bepaald onderwerp. Iedereen luistert naar elkaar.*
- *Waarom is het belangrijk om jezelf te kunnen uitdrukken en naar anderen te luisteren?*
- *Hoe kan je volwassenen ervan overtuigen dat ook jouw mening belangrijk is?*
- *Waarom zijn burgerrechten zo belangrijk?*

Bijkomende informatie: (artikel 24 van het IVRK)

Mogelijke activiteiten: rollenspel en (bord-)discussie

- Elk kind noemt een ziekte waarvoor medische zorg nodig is (rollenspel: dokter – patiënt): de leerkracht schrijft de opgesomde ziektes op het bord
- Onderwerp tot discussie: wordt dit recht gerespecteerd in de gezondheidszorg voor kinderen?
Zo niet, wie garandeert kinderen dit recht?

Kinderen met een handicap hebben recht op speciale zorg en aandacht.

Bijkomende informatie: (artikel 23 van het IVRK)

De leerkracht legt uit waarom kinderen met een handicap speciale aandacht nodig hebben en hoe sommige kinderen kunnen verschillen van anderen doordat ze anders geboren worden of het slachtoffer worden van een ongeluk.

Mogelijke activiteiten: discussie

- *Welke kinderen hebben speciale aandacht nodig? (som verschillende (verborgen) handicaps op – zowel op fysiek, psychologisch als sociaal vlak)*
- *Hoe krijgen deze kinderen de bijzondere aandacht die ze nodig hebben?*
- *Hoe kunnen wij hen helpen om een normaal leven te leiden en deel uit te maken van een gewone klas?*

Als wij, kinderen, gedwongen worden te vluchten of als we inwoners zijn van een derdewereldland, dan hebben we recht op aangepaste zorg en bescherming.

Bijkomende informatie: (artikels 20 en 22 van het IVRK)

Mogelijke activiteiten: discussie aan de hand van nieuwsberichten en recente ontwikkelingen in de wereld.

- *Wie bedoelt men volgens jullie vluchtelingen, asielzoekers en vreemdelingen?*
- *Kennen jullie vluchtelingen, asielzoekers of vreemdelingen? Waar komen ze vandaan?*
- *Waar hebben ze behoefte aan? Wie kan hen helpen? Hoe?*
- *Hoe kunnen wij hen helpen?*

Wij, kinderen, hebben het recht om te spelen, te rusten en ons te ontspannen.

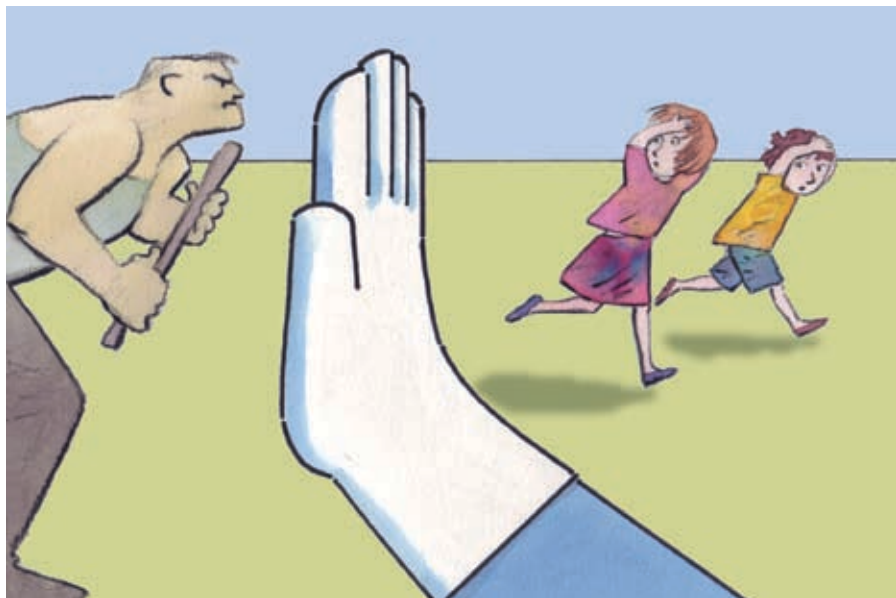

Bijkomende informatie: (artikel 31 van het IVRK)

Mogelijke activiteiten: tekenen en discussie – tentoonstelling van de tekeningen (b.v. in de klas of op school)

- De kinderen tekenen over hun hobby's
- Iedereen toont zijn tekening en vertelt waarom hij dit getekend heeft
- De leerkracht maakt een lijst met de favoriete hobby's van de kinderen
- De leerkracht leidt een discussie in over de betekenis en het belang van vrije tijd

Wij, kinderen, hebben recht op bescherming tegen alle vormen van geweld en misbruik.

Bijkomende informatie: (artikels 33, 34, 35, 36, 37 en 38 van het IVRK)

Mogelijke activiteiten: (bord-)discussie

- Welke vormen van geweld ken je (fysiek of psychologisch)?
- Wie zijn de daders van geweld? Wie zijn de slachtoffers?
- Wie beschermt ons, kinderen, tegen geweld?

Wij, kinderen, mogen niet uitgebuit worden als goedkope arbeidskrachten, vooral niet als dit nadelig is voor ons onderwijs.

Bijkomende informatie: (artikel 32 van het IVRK)

De leerkracht wijst de kinderen op het onderscheid tussen huishoudelijke taken enerzijds en het uitbuiten van kinderen als goedkope arbeidskracht anderzijds.

Mogelijke activiteiten: *discussie*

- *Helpen jullie thuis wel eens? Welke taken doe je dan?*
- *Kennen jullie kinderen die niet naar school kunnen omdat ze gedwongen worden te werken?*
- *Wat missen deze kinderen?*

VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND

PREAMBULE

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag,

Overwegende dat, in overeenstemming met de in het Handvest der Verenigde Naties verkondigde beginselen, erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreembare rechten van alle Leden van de mensengemeenschap de grondslag is voor vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld,

Indachtig dat de volkeren van de Verenigde Naties in het Handvest hun vertrouwen in de fundamentele rechten van de mens en in de waardigheid en de waarde van de mens opnieuw hebben bevestigd en hebben besloten sociale vooruitgang en een hogere levensstandaard in grotere vrijheid te bevorderen,

Erkennende dat de Verenigde Naties in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en in de Internationale Verdragen inzake de Rechten van de Mens hebben verkondigd en zijn overeengekomen dat een ieder recht heeft op alle rechten en vrijheden die daarin worden beschreven, zonder onderscheid van welke aard ook, zoals naar ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of sociale afkomst, eigendom, geboorte of andere status,

Eraan herinnerende dat de Verenigde Naties in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, hebben verkondigd dat kinderen recht hebben op bijzondere zorg en bijstand,

Ervan overtuigd dat aan het gezin, als de kern van de samenleving en de natuurlijke omgeving voor de ontplooiing en het welzijn van al haar leden en van kinderen in het bijzonder, de nodige bescherming en bijstand dient te worden verleend opdat het zijn verantwoordelijkheden binnen de gemeenschap volledig kan dragen,

Erkennende dat het kind, voor de volledige en harmonische ontplooiing van zijn persoonlijkheid, dient op te groeien in een gezin, in een sfeer van geluk, liefde en begrip,

Overwegende dat het kind volledig dient te worden voorbereid op het leiden van een zelfstandig leven in de samenleving, en dient te worden opgevoed in de geest van de in het Handvest der Verenigde Naties verkondigde idealen, en in het bijzonder in de geest van vrede, waardigheid, verdraagzaamheid, vrijheid, gelijkheid en solidariteit,

Indachtig dat de noodzaak van het verlenen van bijzondere zorg aan het kind is vermeld in de Verklaring van Genève inzake de Rechten van het Kind van 1924 en in de Verklaring van de Rechten van het Kind, aangenomen door de Verenigde Naties in 1959, en is erkend in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, in het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (met name in de artikelen 23 en 24), in het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (met name in artikel 10 daarvan) en in de statuten en desbetreffende akten van de gespecialiseerde organisaties en internationale organisaties die zich bezighouden met het welzijn van kinderen,

Indachtig dat, zoals aangegeven in de Verklaring van de Rechten van het Kind, aangenomen door de Algemene Vergadering van 20 november 1959, “het kind op grond van zijn lichamelijke en geestelijke onrijpheid bijzondere bescherming en zorg nodig heeft, met inbegrip van geëigende wettelijke bescherming, zowel vóór als na de geboorte”,

Herinnerende aan de bepalingen van de Verklaring inzake sociale en juridische beginselen betreffende de bescherming en het welzijn van kinderen, in het bijzonder met betrekking tot plaatsing in een pleeggezin en adoptie, zowel nationaal als internationaal, van de standaard minimumregels van de Verenigde Naties voor de toepassing van recht op jongeren (de Beijingregels), en van de Verklaring inzake de bescherming van vrouwen en kinderen in noodsituaties en bij gewapende conflicten,

Erkende dat er, in alle landen van de wereld, kinderen zijn die in uitzonderlijk moeilijke omstandigheden leven, en dat deze kinderen bijzondere aandacht behoeven,

Op passende wijze rekening houdend met het belang van de tradities en culturele waarden van ieder volk voor de bescherming van het kind en voor zijn harmonische ontwikkeling,

Het belang erkennende van internationale samenwerking ter verbetering van de levensomstandigheden van kinderen in ieder land, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden,

Zijn het volgende overeengekomen :

DEEL I

Artikel 1

Voor de toepassing van dit Verdrag wordt onder een kind verstaan ieder mens jonger dan achttien jaar, tenzij volgens het op het kind van toepassing zijnde recht de meerderjarigheid eerder wordt bereikt.

Artikel 2

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, eerbiedigen en waarborgen de in het Verdrag omschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, vermogen, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van een ouder of wettige voogd.
2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de status of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming

van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 4

De Staten die partij zijn, nemen alle nodige wettelijke, bestuurlijke en andere maatregelen om de in dit Verdrag erkende rechten te verwezenlijken. Ten aanzien van economische, sociale en culturele rechten nemen de Staten die Partij zijn deze maatregelen in de ruimste mate waarin de hun ter beschikking staande middelen zulks toelaten en, indien nodig, in het kader van internationale samenwerking.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de grootfamilie of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijke gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, om te voorzien, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind, in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate het overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 7

1. Het kind wordt onmiddellijk na de geboorte ingeschreven en heeft vanaf de geboorte het recht op een naam, het recht een nationaliteit te verwerven en, voor zover mogelijk, het recht zijn ouders te kennen en door hen te worden verzorgd.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen de verwezenlijking van deze rechten in overeenstemming met hun nationale recht en hun verplichtingen krachtens de desbetreffende internationale akten op dit gebied, in het bijzonder wanneer het kind anders staatloos zou zijn.

Artikel 8

1. De Staten die partij zijn, verbinden zich tot eerbiediging van het recht van het kind zijn identiteit te behouden, met inbegrip van nationaliteit,

naam en familiebetrekkingen zoals wettelijk erkend, zonder onrechtmatige inmenging.

2. Wanneer een kind op niet rechtmatige wijze wordt beroofd van enige of alle bestanddelen van zijn identiteit, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand en bescherming, teneinde zijn identiteit zo snel mogelijk te herstellen.

Artikel 9

1. De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind.

2. In procedures ingevolge het eerste lid dienen alle betrokken partijen de gelegenheid te krijgen aan de procedures deel te nemen en hun standpunten naar voren te brengen.

3. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind dat van een ouder of beide ouders is gescheiden, op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.

4. Indien een dergelijke scheiding voortvloeit uit een maatregel genomen door een Staat die partij is, zoals de inhechtenisneming, gevangenneming, verbanning, deportatie of uit een maatregel het overlijden ten gevolge hebbend (met inbegrip van overlijden, door welke oorzaak ook, terwijl de betrokkene door de Staat in bewaring wordt gehouden) van een ouder of beide ouders of van het kind, verstrekt die Staat, op verzoek, aan de ouders, aan het kind of, indien van toepassing, aan een ander familielid van het kind de noodzakelijke inlichtingen over waar het afwezige lid van het gezin zich bevindt of waar de afwezige leden van het gezin zich bevinden, tenzij het verstrekken van die inlichtingen het welzijn van het kind zou schaden. De Staten die partij zijn, waarborgen voorts dat het indienen van een dergelijk verzoek op zich geen nadelige gevolgen heeft voor de betrokkene(n).

Artikel 10

1. In overeenstemming met de in artikel 9, eerste lid, omschreven verplichting van de Staten die partij zijn, worden aanvragen van een kind

of van zijn ouders om een Staat die partij is, voor gezinshereniging binnen te gaan of te verlaten, door de Staten die partij zijn met welwillendheid, menselijkheid en spoed behandeld. De Staten die partij zijn waarborgen voorts dat het indienen van een dergelijke aanvraag geen nadelige gevolgen heeft voor de aanvragers of hun familieleden.

2. Een kind wiens ouders in verschillende Staten verblijven, heeft het recht op regelmatige basis, behalve in uitzonderlijke omstandigheden, persoonlijke betrekkingen en rechtstreekse contacten met beide ouders te onderhouden. Hiertoe, en in overeenstemming met de in artikel 9, tweede lid, omschreven verplichting van de Staten die partij zijn, eerbiedigen deze Staten het recht van het kind en van zijn ouders welk land ook, met inbegrip van het eigen land, te verlaten, en het eigen land binnen te gaan. Het recht welk land ook te verlaten is slechts onderworpen aan de beperkingen waarin de wet voorziet en die nodig zijn ter bescherming van de nationale veiligheid, de openbare orde, de volksgezondheid of de goede zeden, of van de rechten en vrijheden van anderen, en die verenigbaar zijn met de andere in dit Verdrag erkende rechten.

Artikel 11

1. De Staten die partij zijn, nemen maatregelen ter bestrijding van het wederrechtelijk overbrengen van kinderen naar en niet doen terugkeren van kinderen uit het buitenland.
2. Hiertoe bevorderen de Staten die partij zijn het sluiten van bilaterale of multilaterale overeenkomsten of het toetreden tot bestaande overeenkomsten.

Artikel 12

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 13

1. Het kind heeft het recht op vrijheid van meningsuiting ; dit recht omvat mede de vrijheid inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook te

vergaren, te ontvangen en door te geven, ongeacht nationale grenzen, hetzij mondeling, hetzij in geschreven of gedrukte vorm, in de vorm van kunst, of met behulp van enig ander middel naar zijn keuze.

2. De uitoefening van dit recht kan uitsluitend worden onderworpen aan de beperkingen waarin de wet voorziet en die nodig zijn

- a) voor de eerbiediging van de rechten of de goede naam van anderen; of
- b) ter bescherming van de nationale veiligheid of van de openbare orde, de volksgezondheid of de goede zeden.

Artikel 14

1. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.

2. De Staten die partij zijn, eerbiedigen de rechten en plichten van de ouders en, indien van toepassing, van de wettige voogden, om het kind te leiden in de uitoefening van dit recht op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

3. De vrijheid van ieder zijn godsdienst of levensovertuiging tot uiting te brengen kan slechts in die mate worden beperkt als wordt voorgeschreven door de wet en noodzakelijk is ter bescherming van de openbare veiligheid en orde, de volksgezondheid of de goede zeden, of van de fundamentele rechten en vrijheden van anderen.

Artikel 15

1. De Staten die partij zijn, erkennen de rechten van het kind op vrijheid van vereniging en vrijheid van vreedzame vergadering.

2. De uitoefening van deze rechten kan aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die welke in overeenstemming met de wet worden opgelegd en die in een democratische samenleving geboden zijn in het belang van de nationale veiligheid of de openbare veiligheid, de openbare orde, de bescherming van de volksgezondheid of de goede zeden, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Artikel 16

1. Geen enkel kind mag worden onderworpen aan willekeurige of onrechtmatige inmenging in zijn privé-leven, in zijn gezinsleven, zijn huis of zijn briefwisseling, noch aan enige onrechtmatige aantasting van zijn eer en goede naam.

2. Het kind heeft recht op bescherming door de wet tegen zodanige inmenging of aantasting.

Artikel 17

De Staten die partij zijn, erkennen de belangrijke functie van de massamedia en waarborgen dat het kind toegang heeft tot informatie en materiaal uit een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen, in het bijzonder informatie en materiaal gericht op het bevorderen van zijn sociale, psychische en morele welzijn en zijn lichamelijke en geestelijke gezondheid. Hiertoe dienen de Staten die partij zijn :

- a) de massamedia aan te moedigen informatie en materiaal te verspreiden die tot sociaal en cultureel nut zijn voor het kind en in overeenstemming zijn met de strekking van artikel 29;
- b) internationale samenwerking aan te moedigen bij de productie, uitwisseling en verspreiding van dergelijke informatie en materiaal uit een verscheidenheid van culturele, nationale en internationale bronnen;
- c) de vervaardiging en verspreiding van kinderboeken aan te moedigen;
- d) de massamedia aan te moedigen in het bijzonder rekening te houden met de behoeften op het gebied van de taal van het kind dat tot een minderheid of tot de oorspronkelijke bevolking behoort ;
- e) de ontwikkeling aan te moedigen van passende richtlijnen ter bescherming van het kind tegen informatie en materiaal die schadelijk zijn voor zijn welzijn, indachtig de bepalingen van de artikelen 13 en 18.

Artikel 18

1. De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naargelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.
2. Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn, passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.
3. De Staten die partij zijn, nemen alle nodige passende maatregelen om te waarborgen dat kinderen van werkende ouders recht hebben op gebruikmaking van diensten en voorzieningen voor kinderopvang waarvoor zij in aanmerking komen.

Artikel 19

1. De Staten die partij zijn, nemen alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen en maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied om het

kind te beschermen tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van sexueel misbruik, zolang het kind onder de hoede is van de ouder(s), wettige voogd(en) of iemand anders die de zorg voor het kind heeft.

2. Deze maatregelen ter bescherming dienen, indien van toepassing, doeltreffende procedures te omvatten voor de invoering van sociale programma's om te voorzien in de nodige ondersteuning van het kind en van degenen die de zorg voor het kind hebben, alsmede procedures voor andere vormen van voorkoming van gevallen van kindermishandeling zoals hierboven beschreven, en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up van zodanige gevallen, en, indien van toepassing, voor inschakeling van rechterlijke instanties.

Artikel 20

1. Een kind dat tijdelijk of blijvend het leven in het gezin waartoe het behoort, moet missen, of dat men in zijn eigen belang niet kan toestaan in het gezin te blijven, heeft recht op bijzondere bescherming en bijstand van staatswege.

2. De Staten die partij zijn, waarborgen, in overeenstemming met hun nationale recht, een andere vorm van zorg voor dat kind.

3. Deze zorg kan, onder andere, plaatsing in een pleeggezin omvatten, kafalah volgens het Islamitische recht, adoptie, of, indien noodzakelijk, plaatsing in geschikte instellingen voor kindzorg. Bij het overwegen van oplossingen wordt op passende wijze rekening gehouden met de wenselijkheid van continuïteit in de opvoeding van het kind en met de etnische, godsdienstige en culturele achtergrond van het kind en met zijn achtergrond wat betreft de taal.

Artikel 21

De Staten die partij zijn en die adoptie erkennen en/of toestaan, waarborgen dat het belang van het kind daarbij de voornaamste overweging is, en :

a) waarborgen dat de adoptie van een kind slechts wordt toegestaan mits daartoe bevoegde autoriteiten, in overeenstemming met de van toepassing zijnde wetten en procedures en op grond van alle van belang zijnde en betrouwbare gegevens, bepalen dat de adoptie kan worden toegestaan gezien de status van het kind wat betreft ouders, familieleden en wettige voogden en mits, indien vereist, de betrokkenen, na volledig te zijn ingelicht, op grond van de adviezen die noodzakelijk worden geacht, daarmee hebben ingestemd;

- b) erkennen dat interlandelijke adoptie kan worden overwogen als andere oplossing voor de zorg voor het kind, indien het kind niet in een pleeg- of adoptiegezin kan worden geplaatst en op geen enkele andere passende wijze kan worden verzorgd in het land van zijn herkomst;
- c) verzekeren dat voor het kind dat interlandelijk wordt geadopteerd waarborgen en normen gelden die gelijkwaardig zijn aan die welke bestaan bij adoptie in het eigen land;
- d) nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat, in het geval van interlandelijke adoptie, de plaatsing niet leidt tot ongepast geldelijk voordeel voor de betrokkenen;
- e) bevorderen, wanneer passend, de verwezenlijking van de doeleinden van dit artikel door het aangaan van bilaterale of multilaterale regelingen of overeenkomsten, en spannen zich in om, in het kader daarvan, te waarborgen dat de plaatsing van het kind in een ander land wordt uitgevoerd door bevoegde autoriteiten of instellingen.

Artikel 22

1. De Staten die partij zijn, nemen passende maatregelen om te waarborgen dat een kind dat de vluchtelingenstatus wil verkrijgen of dat in overeenstemming met de toepasselijke internationale of nationale wet en rechtsregels en procedures als vluchteling wordt beschouwd, ongeacht of het al dan niet door zijn ouders of door iemand anders wordt begeleid, passende bescherming en humanitaire bijstand krijgt bij het genot van de van toepassing zijnde rechten beschreven in dit Verdrag en in andere internationale akten inzake de rechten van de mens of humanitaire akten waarbij de bedoelde Staten partij zijn.
2. Hiertoe verlenen de Staten die partij zijn, naar zij passend achten, hun medewerking aan alle inspanningen van de Verenigde Naties en andere bevoegde intergoevernementele of niet-goevernementele organisaties die met de Verenigde Naties samenwerken, om dat kind te beschermen en bij te staan en de ouders of andere gezinsleden op te sporen van een kind dat vluchteling is, teneinde de nodige inlichtingen te verkrijgen voor hereniging van het kind met het gezin waartoe het behoort. In gevallen waarin geen ouders of andere familieleden kunnen worden gevonden, wordt aan het kind, overeenkomstig de in dit Verdrag omschreven beginselen, dezelfde bescherming verleend als aan ieder ander kind dat, om welke reden ook, blijvend of tijdelijk het leven in een gezin moet ontberen.

Artikel 23

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat een geestelijk of lichamelijk gehandicapt kind een volwaardig en behoorlijk leven dient te hebben,

in omstandigheden die de waardigheid van het kind verzekeren, zijn zelfstandigheid bevorderen en zijn actieve deelneming aan het gemeenschapsleven vergemakkelijken.

2. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het gehandicapte kind op bijzondere zorg, en stimuleren en waarborgen dat aan het daarvoor in aanmerking komende kind en degenen die verantwoordelijk zijn voor zijn verzorging, afhankelijk van de beschikbare middelen, de bijstand wordt verleend die is aangevraagd en die passend is gezien de gesteldheid van het kind en de omstandigheden van de ouders of anderen die voor het kind zorgen.

3. Onder erkenning van de bijzondere behoeften van het gehandicapte kind, dient de in overeenstemming met het tweede lid geboden bijstand, wanneer mogelijk, gratis te worden verleend, rekening houdend met de financiële middelen van de ouders of anderen die voor het kind zorgen. Deze bijstand dient erop gericht te zijn te waarborgen dat het gehandicapte kind daadwerkelijk toegang heeft tot onderwijs, opleiding, voorzieningen voor gezondheidszorg en revalidatie, voorbereiding voor een beroep, en recreatiemogelijkheden op een wijze die ertoe bijdraagt dat het kind een zo volledig mogelijke maatschappelijke integratie en persoonlijke ontwikkeling bereikt, met inbegrip van zijn culturele en intellectuele ontwikkeling.

4. De Staten die partij zijn, bevorderen in een geest van internationale samenwerking, de uitwisseling van passende informatie op het gebied van preventieve gezondheidszorg en van medische en psychologische behandeling van, en behandeling van functionele stoornissen bij gehandicapte kinderen, met inbegrip van de verspreiding van en de toegang tot informatie betreffende revalidatiemethoden, onderwijs en beroepsopleidingen, met als doel de Staten die partij zijn, in staat te stellen hun deskundigheid en vaardigheden te verbeteren en hun ervaring op deze gebieden te verruimen. Wat dit betreft wordt in het bijzonder rekening gehouden met de behoeften van ontwikkelingslanden.

Artikel 24

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor geneeskundige verzorging en revalidatie. De Staten die partij zijn, streven ernaar te waarborgen dat geen enkel kind zijn recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden.

2. De Staten die partij zijn, streven de volledige verwezenlijking van dit recht na en nemen passende maatregelen met name :

a) om baby- en kindersterfte te verminderen ;

- b) om de verlening van de nodige medische hulp en gezondheidszorg aan alle kinderen te waarborgen, met nadruk op de ontwikkeling van de eerste-lijnsgezondheidszorg,
 - c) om ziekte, ondervoeding of verkeerde voeding te bestrijden, mede binnen het kader van de eerste-lijnsgezondheidszorg, door, onder andere, het toepassen van gemakkelijk beschikbare technologie en door het voorzien in voldoende en voedzaam voedsel en zuiver drinkwater, de gevaren en risico's van milieuverontreiniging in aanmerking nemend ;
 - d) om passende pre- en postnatale gezondheidszorg voor moeders te waarborgen ;
 - e) om te waarborgen dat alle geledingen van de samenleving, met name ouders en kinderen, worden voorgelicht over en gesteund in het gebruik van de kennis omtrent de gezondheid en de voeding van kinderen, de voordelen van borstvoeding, hygiëne en sanitaire voorzieningen en het voorkomen van ongevallenassainering en het voorkomen van ongelukken ;
 - f) om preventieve gezondheidszorg, begeleiding voor ouders, en voorzieningen voor en voorlichting over gezinsplanning te ontwikkelen.
3. De Staten die partij zijn, nemen alle doeltreffende en passende maatregelen teneinde traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen af te schaffen.
4. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe internationale samenwerking te bevorderen en aan te moedigen teneinde geleidelijk de algehele verwezenlijking van het in dit artikel erkende recht te bewerkstelligen. Wat dit betreft wordt in het bijzonder rekening gehouden met de behoeften van ontwikkelingslanden.

Artikel 25

De Staten die partij zijn, erkennen het recht van een kind dat door de bevoegde autoriteiten uit huis is geplaatst ter verzorging, bescherming of behandeling ten behoeve van zijn lichamelijke of geestelijke gezondheid, op een periodieke evaluatie van de behandeling die het kind krijgt en van alle andere omstandigheden die verband houden met zijn plaatsing.

Artikel 26

1. De Staten die partij zijn, erkennen voor ieder kind het recht de voordelen te genieten van voorzieningen voor sociale zekerheid, met inbegrip van sociale verzekering, en nemen de nodige maatregelen om de algehele verwezenlijking van dit recht te bewerkstelligen in overeenstemming met hun nationale recht.
2. De voordelen dienen, indien van toepassing, te worden verleend, rekening houdend met de middelen en de omstandigheden van het kind

en de personen die verantwoordelijk zijn voor zijn onderhoud, alsmede met iedere andere overweging die van belang is voor de beoordeling van een verzoek daartoe dat door of namens het kind wordt ingediend.

Artikel 27

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van ieder kind op een levensstandaard die toereikend is voor een goede lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en sociale ontwikkeling van het kind.
2. De ouder(s) of anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind hebben de primaire verantwoordelijkheid voor het waarborgen, naar vermogen en binnen de grenzen van hun financiële mogelijkheden, van de levensomstandigheden die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.
3. De Staten die partij zijn, nemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en met de middelen die hun ten dienste staan, passende maatregelen om ouders en anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind te helpen dit recht te verwezenlijken, en voorzien, indien de behoefte daaraan bestaat, in programma's voor materiële bijstand en ondersteuning, met name wat betreft voeding, kleding en huisvesting.
4. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om het verhaal te waarborgen van uitkeringen tot onderhoud van het kind door de ouders of andere personen die de financiële verantwoordelijkheid voor het kind dragen, zowel binnen de Staat die partij is als vanuit het buitenland. Met name voor gevallen waarin degene die de financiële verantwoordelijkheid voor het kind draagt, in een andere Staat woont dan die van het kind, bevorderen de Staten die partij zijn de toetreding tot internationale overeenkomsten of het sluiten van dergelijke overeenkomsten, alsmede het treffen van andere passende regelingen.

Artikel 28

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe :
 - a) primair onderwijs verplicht te stellen en voor iedereen gratis beschikbaar te stellen ;
 - b) de ontwikkeling van verschillende vormen van voortgezet onderwijs aan te moedigen, met inbegrip van algemeen onderwijs en beroepsonderwijs, deze vormen voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken, en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk ;

- c) met behulp van alle passende middelen hoger onderwijs toegankelijk te maken voor eenieder naar gelang zijn capaciteiten ;
 - d) informatie over en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze voor alle kinderen beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken ;
 - e) maatregelen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen.
2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te verzekeren dat de wijze van handhaving van de discipline op scholen verenigbaar is met de menselijke waardigheid van het kind en in overeenstemming is met dit Verdrag.
3. De Staten die partij zijn, bevorderen en stimuleren internationale samenwerking in aangelegenheden die verband houden met onderwijs, met name teneinde bij te dragen tot de uitbanning van onwetendheid en analfabetisme in de gehele wereld, en de toegankelijkheid van wetenschappelijke en technische kennis en moderne onderwijsmethoden te vergroten. In dit opzicht wordt met name rekening gehouden met de behoeften van de ontwikkelingslanden.

Artikel 29

1. De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient te zijn gericht op :
- a) de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind ;
 - b) het bijbrengen van eerbied voor de rechten en fundamentele vrijheden van de mens, en voor de in het Handvest der Verenigde Naties vastgelegde beginselen ;
 - c) het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, voor zijn eigen culturele identiteit, zijn taal en culturele waarden, voor de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren, en voor andere beschavingen dan de zijne ;
 - d) de voorbereiding van het kind op het dragen van verantwoordelijkheid in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking ;
 - e) het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving.
2. Geen enkel gedeelte van dit artikel of van artikel 28 mag zo worden uitgelegd dat het de vrijheid aantast van individuele personen en rechtspersonen om onderwijsinstellingen op te richten en daaraan leiding te geven, evenwel altijd met inachtneming van de in het eerste lid van dit artikel

vervatte beginselen, en van de vereiste dat het aan die instellingen gegeven onderwijs voldoet aan de door de Staat vastgestelde minimumnormen.

Artikel 30

In de Staten waarin etnische of godsdienstige minderheden, taalminderheden of personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking voorkomen, wordt het kind dat daartoe behoort niet het recht ontzegd te zamen met andere leden van zijn groep zijn cultuur te beleven, zijn eigen godsdienst te belijden en daarnaar te leven, of zich van zijn eigen taal te bedienen.

Artikel 31

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven.
2. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven, bevorderen de verwezenlijking van dit recht, en stimuleren het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen voor culturele, artistieke en recreatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding.

Artikel 32

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind te worden beschermd tegen economische exploitatie en tegen het verrichten van werk dat naar alle waarschijnlijkheid gevaarlijk is of de opvoeding van het kind zal hinderen, of schadelijk zal zijn voor de gezondheid of de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke of sociale ontwikkeling van het kind.
2. De Staten die partij zijn, nemen wettelijke, bestuurlijke en sociale maatregelen en maatregelen op onderwijsterrein om de toepassing van dit artikel te waarborgen. Hiertoe, en de desbetreffende bepalingen van andere internationale akten in acht nemend, verbinden de Staten die partij zijn zich er in het bijzonder toe :
 - a) een minimumleeftijd of minimumleeftijden voor toelating tot betaald werk voor te schrijven ;
 - b) voorschriften te geven voor een passende regeling van werktijden en arbeidsvoorwaarden ;
 - c) passende straffen en andere maatregelen voor te schrijven ter waarborging van de daadwerkelijke uitvoering van dit artikel.

Artikel 33

De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen, met inbegrip van wettelijke, bestuurlijke en sociale maatregelen en maatregelen op onderwijsterrein, om kinderen te beschermen tegen het clandestiene gebruik van verdovende middelen en psychotrope stoffen zoals omschreven in de desbetreffende internationale verdragen, en om inschakeling van kinderen bij de clandestiene productie van en de sluikehandel in deze middelen en stoffen te voorkomen.

Artikel 34

De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te beschermen tegen alle vormen van seksuele exploitatie en seksueel misbruik. Hiertoe nemen de Staten die partij zijn met name alle passende nationale, bilaterale en multilaterale maatregelen om te voorkomen dat :

- a) een kind ertoe wordt aangespoord of gedwongen deel te nemen aan onwettige seksuele activiteiten ;
- b) kinderen worden geëxploiteerd in de prostitutie of andere onwettige seksuele praktijken ;
- c) kinderen worden geëxploiteerd in pornografische voorstellingen en pornografisch materiaal.

Artikel 35

De Staten die partij zijn, nemen alle passende nationale, bilaterale en multilaterale maatregelen ter voorkoming van de ontvoering of de verkoop van of van de handel in kinderen voor welk doel ook of in welke vorm ook.

Artikel 36

De Staten die partij zijn, beschermen het kind tegen elke andere vorm van exploitatie die schadelijk zijn voor enig aspect van het welzijn van het kind.

Artikel 37

De Staten die partij zijn, waarborgen dat :

- a) geen enkel kind wordt onderworpen aan foltering of aan een andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing. Doodstraf noch levenslange gevangenisstraf zonder de mogelijkheid van vervroegde invrijheidstelling wordt opgelegd voor strafbare feiten gepleegd door personen jonger dan achttien jaar ;
- b) geen enkel kind op onwettige of willekeurige wijze van zijn vrijheid wordt beroofd. De aanhouding, inhechtenisneming of gevangenneming van een kind geschiedt overeenkomstig de wet en wordt slechts gehanteerd als uiterste maatregel en voor de kortst mogelijke duur ;

c) ieder kind dat van zijn vrijheid is beroofd, wordt behandeld met menselijkheid en met eerbied voor de waardigheid inherent aan de menselijke persoon, en zodanig dat rekening wordt gehouden met de behoeften van een persoon van zijn leeftijd. Met name wordt ieder kind dat van zijn vrijheid is beroofd, gescheiden van volwassenen tenzij het in het belang van het kind wordt geacht dit niet te doen, en heeft ieder kind het recht contact met zijn familie te onderhouden door middel van briefwisseling en bezoeken, behalve in uitzonderlijke omstandigheden ;

d) ieder kind dat van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft onverwijld te beschikken over juridische en andere passende bijstand, alsmede het recht de wettigheid van zijn vrijheidsberoving te betwisten ten overstaan van een rechter of een andere bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige autoriteit, en dat hieromtrent onverwijld een beslissing wordt gegeven.

Artikel 38

1. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe eerbied te hebben voor en de eerbiediging te waarborgen van tijdens gewapende conflicten op hen van toepassing zijnde regels van internationaal humanitair recht die betrekking hebben op kinderen.

2. De Staten die partij zijn, nemen alle praktisch mogelijke maatregelen om te waarborgen dat personen jonger dan vijftien jaar niet rechtstreeks deelnemen aan vijandelijkheden.

3. De Staten die partij zijn, onthouden zich ervan personen jonger dan vijftien jaar bij hun strijdkrachten in te lijven. Bij het inlijven van personen die de leeftijd van vijftien jaar hebben bereikt, maar niet de leeftijd van achttien jaar, streven de Staten die partij zijn ernaar bij voorrang de oudsten in te lijven.

4. In overeenstemming met hun verplichtingen krachtens het internationale humanitaire recht burgerbevolking te beschermen in gewapende conflicten, nemen de Staten die partij zijn alle praktisch mogelijke maatregelen ter waarborging van de bescherming en de verzorging van kinderen die worden getroffen door een gewapend conflict.

Artikel 39

De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen ter bevordering van het lichamelijk en geestelijk herstel en de herintegratie in de maatschappij van een kind dat het slachtoffer is van welke vorm ook van verwaarlozing, exploitatie of misbruik, foltering of welke andere vorm ook van wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing of gewapende conflicten. Dit herstel en deze herintegratie vinden plaats in een omgeving

die bevorderlijk is voor de gezondheid, het zelfrespect en de waardigheid van het kind.

Artikel 40

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van ieder kind dat wordt verdacht van, vervolgd wegens of veroordeeld omwille van het begaan van een strafbaar feit, op een wijze van behandeling die geen afbreuk doet aan het gevoel van waardigheid en eigenwaarde van het kind, die de eerbied van het kind voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van dezen vergroot, en waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd van het kind en met de wenselijkheid van het bevorderen van de herintegratie van het kind en van de aanvaarding door het kind van een opbouwende rol in de samenleving.

2. Hiertoe, en met inachtneming van de desbetreffende bepalingen van internationale akten, waarborgen de Staten die partij zijn met name dat :

a) geen kind wordt verdacht van, vervolgd wegens of veroordeeld omwille van het begaan van een strafbaar feit op grond van enig handelen of nalaten dat niet volgens het nationale of internationale recht verboden was op het tijdstip van het handelen of nalaten ;

b) ieder kind dat wordt verdacht van of vervolgd wegens het begaan van een strafbaar feit, ten minste de volgende garanties heeft :

(i) dat het voor onschuldig wordt gehouden tot zijn schuld volgens de wet is bewezen ;

(ii) dat het onverwijld en rechtstreeks in kennis wordt gesteld van de tegen hem ingebrachte beschuldigingen, of, indien van toepassing, door tussenkomst van zijn ouders of wettige voogd, en dat het juridische of andere passende bijstand krijgt in de voorbereiding en het voeren van zijn verdediging ;

(iii) dat de aangelegenheid zonder vertraging wordt beslist door een bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige autoriteit of rechterlijke instantie in een eerlijke behandeling overeenkomstig de wet, in aanwezigheid van een rechtskundige of anderszins deskundige raadsman of -vrouw, en, tenzij dit wordt geacht niet in het belang van het kind te zijn, met name gezien zijn leeftijd of omstandigheden, in aanwezigheid van zijn ouders of wettige voogden ;

(iv) dat het er niet toe wordt gedwongen een getuigenis af te leggen of schuld te bekennen ; dat het getuigen à charge kan ondervragen of doen ondervragen en dat het de verschijning en ondervraging van getuigen à décharge onder gelijke voorwaarden kan doen geschieden ;

(v) indien het schuldig wordt geacht aan het begaan van een strafbaar feit, dat dit oordeel en iedere maatregel die dientengevolge wordt opgelegd,

opnieuw wordt beoordeeld door een hogere bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige autoriteit of rechterlijke instantie overeenkomstig de wet ;
(vi) dat het kind kosteloze bijstand krijgt van een tolk indien het de gebruikte taal niet verstaat of spreekt ;

(vii) dat zijn privé-leven volledig wordt geëerbiedigd in alle stadia van de rechtsgang.

3. De Staten die partij zijn, streven ernaar de tot standkoming te bevorderen van wetten, procedures, autoriteiten en instellingen die in het bijzonder bedoeld zijn voor kinderen die worden verdacht van, vervolgd wegens of veroordeeld omwille van het begaan van een strafbaar feit, en, in het bijzonder :

a) een minimumleeftijd vast te stellen onder welke kinderen niet in staat worden geacht een strafbaar feit te begaan ;

b) wanneer passend en wenselijk, maatregelen in te voeren voor de handelwijze ten aanzien van deze kinderen zonder dat men zijn toevlucht neemt tot gerechtelijke stappen, mits de rechten van de mens en de wettelijke garanties volledig worden geëerbiedigd.

4. Een verscheidenheid van regelingen, in het bijzonder met betrekking tot zorg, begeleiding en toezicht, adviezen, jeugdreclassering, pleegzorg, programma's voor onderwijs en beroepsopleiding en andere alternatieven voor institutionele zorg dient beschikbaar te zijn om te verzekeren dat de handelwijze ten aanzien van kinderen hun welzijn niet schaadt en in de juiste verhouding staat zowel tot hun omstandigheden als tot het strafbare feit.

Artikel 41

Geen enkele bepaling van dit Verdrag tast bepalingen aan die meer bijdragen tot de verwezenlijking van de rechten van het kind en die zijn vervat in :

a) het recht van een Staat die partij is ; of

b) het in die Staat geldende internationale recht.

DEEL II

Artikel 42

De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe de beginselen en de bepalingen van dit Verdrag op passende en doeltreffende wijze algemeen bekend te maken, zowel aan volwassenen als aan kinderen.

Artikel 43

1. Ter beoordeling van de vooruitgang die de Staten die partij zijn, maken, bij het nakomen van de in dit Verdrag aangegane verplichtingen, wordt een Comité voor de Rechten van Kind ingesteld, dat de hieronder te noemen functies uitoefent.
2. Het Comité bestaat uit tien deskundigen van hoog zedelijk aanzien en met erkende bekwaamheid op het gebied dat dit Verdrag bestrijkt. De leden van het Comité worden door de Staten die partij zijn, gekozen uit hun onderdanen, en treden op in hun persoonlijke hoedanigheid, waarbij aandacht wordt geschonken aan een billijke geografische verdeling alsmede aan de vertegenwoordiging van de voornaamste rechtsstelsels.
3. De leden van het Comité worden bij geheime stemming gekozen van een lijst van personen die zijn voorgedragen door de Staten die partij zijn. Iedere Staat die partij is, mag één persoon voordragen, die onderdaan van die Staat dient te zijn.
4. De eerste verkiezing van het Comité wordt niet later gehouden dan zes maanden na de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag, en daarna iedere tweede jaar. Ten minste vier maanden vóór de datum waarop een verkiezing plaatsvindt, richt de Secretaris-Generaal der Verenigde Naties aan de Staten die partij zijn een schriftelijk verzoek hun voordrachten binnen twee maanden in te dienen. De Secretaris-Generaal stelt vervolgens een alfabetische lijst op van alle aldus voorgedragen personen, onder aanduiding van de Staten die partij zijn die hen hebben voorgedragen, en legt de lijst voor aan de Staten die partij zijn bij dit Verdrag.
5. De verkiezingen worden gehouden tijdens vergaderingen van de Staten die partij zijn, belegd door de Secretaris-Generaal op de Zetel van de Verenigde Naties. Tijdens die vergaderingen, waarvoor twee derde van de Staten die partij zijn het quorum vormen, zijn degenen die in het Comité worden gekozen die voorgedragen personen die het grootste aantal stemmen op zich verenigen alsmede een absolute meerderheid van de stemmen van de aanwezige vertegenwoordigers van de Staten die partij zijn en die hun stem uitbrengen.
6. De leden van het Comité worden gekozen voor een ambtstermijn van vier jaar. Zij zijn herkiesbaar indien zij opnieuw worden voorgedragen. De ambtstermijn van vijf van de leden die bij de eerste verkiezing zijn gekozen, loopt na twee jaar af ; onmiddellijk na de eerste verkiezing worden deze vijf leden bij loting aangewezen door de Voorzitter van de vergadering.
7. Indien een lid van het Comité overlijdt of aftreedt of verklaart om welke reden ook niet langer de taken van het Comité te kunnen vervullen, benoemt de Staat die partij is die een lid heeft voorgedragen een andere deskundige die onderdaan van die Staat is om de taken te vervullen gedurende het

resterende gedeelte van de ambtstermijn, behoudens de goedkeuring van het Comité.

8. Het Comité stelt zijn eigen huishoudelijk reglement vast.

9. Het Comité kiest zijn functionarissen voor een ambtstermijn van twee jaar.

10. De vergaderingen van het Comité worden in de regel gehouden op de Zetel van de Verenigde Naties of op iedere andere geschikte plaats, te bepalen door het Comité. Het Comité komt in de regel eens per jaar bijeen. De duur van de vergaderingen van het Comité wordt vastgesteld en, indien noodzakelijk, herzien door een vergadering van de Staten die partij zijn bij dit Verdrag, behoudens de goedkeuring van de Algemene Vergadering.

11. De Secretaris-Generaal der Verenigde Naties stelt de nodige medewerkers en faciliteiten beschikbaar voor de doeltreffende uitoefening van de functies van het Comité krachtens dit Verdrag.

12. Met de goedkeuring van de Algemene Vergadering ontvangen de leden van het krachtens dit Verdrag ingestelde Comité emolumenten uit de middelen van de Verenigde Naties onder de voorwaarden en op de wijze als vastgesteld door de Verenigde Naties.

Artikel 44

1. De Staten die partij zijn, nemen de verplichting op zich aan het Comité, door tussenkomst van de Secretaris-Generaal, verslag uit te brengen over de door hen genomen maatregelen die uitvoering geven aan de in dit Verdrag erkende rechten, alsmede over de vooruitgang die is geboekt ten aanzien van het genot van die rechten :

a) binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag voor de betrokken Staat die partij is ;

b) vervolgens iedere vijf jaar.

2. In de krachtens dit artikel opgestelde rapporten dienen, in voorkomend geval, de factoren en moeilijkheden te worden aangegeven die van invloed zijn op de nakoming van de verplichtingen krachtens dit Verdrag. De rapporten bevatten ook voldoende gegevens om het Comité een goed inzicht te verschaffen in de toepassing van het Verdrag in het desbetreffende land.

3. Een Staat die partij is die een uitvoerig eerste rapport aan het Comité heeft overgelegd, behoeft in de volgende rapporten die deze Staat in overeenstemming met het eerste lid, letter b, overlegt, basisgegevens die eerder zijn verstrekt, niet te herhalen.

4. Het Comité kan Staten die partij zijn, verzoeken om nadere gegevens die verband houden met de toepassing van het Verdrag.

5. Het Comité legt aan de Algemene Vergadering, door tussenkomst van de Economische en Sociale Raad, iedere twee jaar rapporten over aangaande zijn werkzaamheden.
6. De Staten die partij zijn, dragen er zorg voor dat hun rapporten algemeen beschikbaar zijn in hun land.

Artikel 45

Teneinde de daadwerkelijke toepassing van het Verdrag te bevorderen en internationale samenwerking op het gebied dat het Verdrag bestrijkt, aan te moedigen :

- a) hebben de gespecialiseerde organisaties, het Kinderfonds van de Verenigde Naties en andere organen van de Verenigde Naties het recht vertegenwoordigd te zijn bij het overleg over de toepassing van die bepalingen van dit Verdrag welke binnen de werkingssfeer van hun mandaat vallen. Het Comité kan de gespecialiseerde organisaties, het Kinderfonds van de Verenigde Naties en andere bevoegde instellingen die het passend acht, uitnodigen deskundig advies te geven over de toepassing van het Verdrag op gebieden die binnen de werkingssfeer van hun onderscheiden mandaten vallen. Het Comité kan de gespecialiseerde organisaties, het Kinderfonds van de Verenigde Naties en andere organen van de Verenigde Naties uitnodigen rapporten over te leggen over de toepassing van het Verdrag op gebieden waarop zij werkzaam zijn ;
- b) doet het Comité, naar het passend acht, aan de gespecialiseerde organisaties, het Kinderfonds van de Verenigde Naties en andere bevoegde instellingen, alle rapporten van Staten die partij zijn, toekomen die een verzoek bevatten om, of waaruit een behoefte blijkt aan technisch advies of technische ondersteuning, vergezeld van eventuele opmerkingen en suggesties van het Comité aangaande deze verzoeken of deze gebleken behoefte ;
- c) kan het Comité aan de Algemene Vergadering aanbevelen de Secretaris-Generaal te verzoeken namens het Comité onderzoeken te doen naar specifieke thema's die verband houden met de rechten van het kind ;
- d) kan het Comité suggesties en algemene aanbevelingen doen gebaseerd op de ingevolge de artikelen 44 en 45 van dit Verdrag ontvangen gegevens. Deze suggesties en algemene aanbevelingen worden aan iedere betrokken Staat die partij is, toegezonden en medegedeeld aan de Algemene Vergadering, vergezeld van eventuele commentaren van de Staten die partij zijn.

DEEL III

Artikel 46

Dit Verdrag staat open voor ondertekening door alle Staten.

Artikel 47

Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

Artikel 48

Dit Verdrag staat open voor toetreding door iedere Staat. De akten van toetreding worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

Artikel 49

1. Dit Verdrag treedt in werking op de dertigste dag die volgt op de datum van nederlegging bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties van de twintigste akte van bekrachtiging of toetreding.
2. Voor iedere Staat die dit Verdrag bekrachtigt of ertoe toetreedt na de nederlegging van de twintigste akte van bekrachtiging of toetreding, treedt het Verdrag in werking op de dertigste dag na de nederlegging door die Staat van zijn akte van bekrachtiging of toetreding.

Artikel 50

1. Iedere Staat die partij is, kan een wijziging voorstellen en deze indienen bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. De Secretaris-Generaal deelt de voorgestelde wijziging vervolgens mede aan de Staten die partij zijn, met het verzoek hem te berichten of zij een conferentie van de Staten die partij zijn, verlangen teneinde de voorstellen te bestuderen en in stemming te brengen. Indien, binnen vier maanden na de datum van deze mededeling, ten minste een derde van de Staten die partij zijn een dergelijke conferentie verlangt, roept de Secretaris-Generaal de conferentie onder auspiciën van de Verenigde Naties bijeen. Iedere wijziging die door een meerderheid van de ter conferentie aanwezige Staten die partij zijn en die hun stem uitbrengen, wordt aangenomen, wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Vergadering.
2. Een wijziging die in overeenstemming met het eerste lid van dit artikel wordt aangenomen, treedt in werking wanneer zij is goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en is aanvaard door een meerderheid van twee derde van de Staten die partij zijn.

3. Wanneer een wijziging in werking treedt, is zij bindend voor de Staten die partij zijn die haar hebben aanvaard, terwijl de andere Staten die partij zijn gebonden zullen blijven door de bepalingen van dit Verdrag en door iedere voorgaande wijziging die zij hebben aanvaard.

Artikel 51

1. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties ontvangt de teksten van ieder voorbehoud dat de Staten op het tijdstip van bekrachtiging of toetreding maken, en stuurt deze rond aan alle Staten.

2. Een voorbehoud dat niet verenigbaar is met het voorwerp en doel van dit Verdrag is niet toegestaan.

3. Een voorbehoud kan te allen tijde worden ingetrokken door een daartoe strekkende mededeling gericht aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, die vervolgens alle Staten die partij zijn bij het Verdrag hiervan in kennis stelt. Deze mededeling wordt van kracht op de datum van ontvangst door de Secretaris-Generaal.

Artikel 52

Een Staat die partij is, kan dit Verdrag opzeggen door een schriftelijke mededeling aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. De opzegging wordt van kracht één jaar na de datum van ontvangst van de mededeling door de Secretaris-Generaal.

Artikel 53

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties wordt aangewezen als de depositaris van dit Verdrag.

Artikel 54

Het oorspronkelijke exemplaar van dit Verdrag, waarvan de Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

Ten blijk waarvan de ondergetekende gevolmachtigden, daartoe behoorlijk gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, dit Verdrag hebben ondertekend.

Aangenomen te New York op 20 november 1989.

BIJKOMENDE BRONNEN VOOR KINDER- EN MENSENRECHTENEDUCATIE

RAAD VAN EUROPA (<http://www.coe.int>)

- *COMPASS*

Een handleiding voor mensenrechteneducatie bij jonge mensen

Inhoud: Het boek geeft een uitvoerige benadering van mensenrechteneducatie voor kinderen. Het omvat vijf hoofdstukken. Leraars moeten het hele boek niet lezen om het te kunnen gebruiken in hun werk. Ze kunnen enkel die delen lezen die hen het meest interesseren.

Publicatie: mei 2002

ISBN: 92-871-4880-5

Internet: <http://eycb.coe.int/compass>

- *DE EUROPESE CONVENTIE VOOR MENSENRECHTEN*

Startpunt voor leraars

Inhoud: De map bevat twee delen. Je kan er teksten in vinden met basisinformatie over hoe je de publicatie moet gebruiken en basisinformatie over de Raad van Europa, de Europese Mensenrechtenconventie, het gebruik van de Conventie in de praktijk, andere belangrijke domeinen van bevoegdheid van de Raad van Europa en enkele voorstellen voor verder werk. Er is een voorstelling van een korte versie van de Conventie, instructies voor leraars en voorbeelden van activiteiten voor leerlingen.

Publicatie: april 2001

Internet: http://www.coe.int/T/E/Com/About_Coe/Brochures/fiche_dhIndex.asp#TopOfPage

- *ONDERWIJSPAKKET*

Ideeën, hulpmiddelen, methodes en activiteiten voor informele interculturele educatie van jongeren en volwassenen

Inhoud: De publicatie bestaat uit twee delen. Het eerste deel geeft een inleiding op sleutelbegrippen en een startpunt voor interculturele opvoeding. Het tweede deel voorziet een aantal activiteiten, methodes en hulpmiddelen. De publicatie is een uiterst nuttig didactisch instrument om de kwesties van stereotiepen aan te pakken, van discriminatie, xenofobie, antisemitisme, racisme en andere vormen van onverdraagbaarheid.

Publicatie: december 1998

Internet: http://coe.int/T/E/human%5Frights/Ecri/3-Educational_resources/Education_Pack/Education_Pack_pdf.pdf

UNESCO (<http://portal.unesco.org>)

- *OPVOEDEN TOT INTERNATIONALE VERSTANDHOUDING*

Inhoud: De brochure beschrijft hoe UNESCO al tientallen jaren ernaar streeft de omstandigheden te verbeteren ten voordele van onderwijs voor elk en voor een goede internationale verstandhouding. Het is een bron van goede, gevarieerde ideeën, experimenten en meningen wat betreft de kwesties die voor alle landen belangrijk zijn zoals mensenrechten, vrede en democratie. Het is speciaal ontworpen voor leraars en leerlingen.

Publicatie: 1996

Internet: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001248/124833e.pdf>

UNICEF (<http://unesco.org>)

- *DE DEELNAME VAN KINDEREN AAN DEMOCRATISCHE BESLUITVORMING BEVORDEREN*

Inhoud: De uitgave concentreert zich op vragen over kinderen- en jongerenparticipatie. Het benadrukt het belang van jongerenparticipatie op basis van de Conventie over Kinderrechten, hun actieve deelname en betrokkenheid bij de besluitvormingsstructuren op alle vlakken (familie, school, woonplaats, jeugdorganisaties en andere, ...) Goede praktische voorbeelden uit sommige landen worden opgesomd.

Publicatie: 2001

ISBN: 88-85401-73-2

- *EEN LEVEN ZOALS HET MIJNE*

Inhoud: Deze uitgave is bestemd voor kinderen tussen 9 en 12. Het respect voor kinderrechten wordt op een begrijpelijke manier voorgesteld. De levens van kinderen worden beschreven aan de hand van individuele levensverhalen, hun leefomstandigheden en hun hoop op een betere wereld.

Publicatie: 2001

ISBN : 0-7894-8859-0

AMNESTY INTERNATIONAL (<http://www.amnesty.org>)

- *EERSTE STAPPEN*

Een handleiding om met mensenrechteneducatie te beginnen

Inhoud: De handleiding is bestemd voor leraars en alle anderen die bezig zijn met de opvoeding van jonge mensen en die mensenrechteneducatie zouden willen inpassen in hun werk. Ze biedt nuttige methodes voor

mensenrechteneducatie in lagere en middelbare scholen. Er worden ook een aantal referenties gegeven en links naar andere publicaties, organisaties en relevante web pagina's.

Publicatie: 1997, London

Internet:<http://erc.hrea.org/Library/teachers/first-steps.html>

• *MENSENRECHTEN VOOR KINDEREN*

Een curriculum om mensenrechten aan te leren aan kinderen tussen 9 en 12

Inhoud: Het boek is in tien hoofdstukken opgedeeld en elk daarvan is gewijd aan een beginsel van de VN Verklaring van de Kinderrechten. De methoden zijn bruikbaar bij lichamelijke opvoeding, sociologie, wiskunde, geschiedenis, kunst en taal.

Publicatie: 1992

HUMAN SECURITY NETWORK

<http://www.humansecuritynetwork.org/>

• *MENSENRECHTEN BEGRIJPEN: HANDLEIDING VOOR MENSENRECHTENEDUCATIE*

Inhoud: Een uitgebreide handleiding voor mensenrechtentrainers, met een cultuurgevoelige aanpak, gebaseerd op de universaliteit van mensenrechten. Het bevat een aantal pedagogische materialen die gebruikt kunnen worden voor mensenrechteneducatie bij jongeren of volwassenen.

Publicatie: 2003, European Training and Research Centre for Human Rights and Democracy, Graz

ISBN: 3 -214-08322-8

HUMAN RIGHTS EDUCATION ASSOCIATES - HREA

<http://www.hrea.org>

• *ALGEMENE MENSENRECHTENEDUCATIE*

24 groepsoefeningen voor helpers en leraars

Inhoud: De trainingshandleiding is bestemd voor informeel onderwijs en legt de nadruk op vrouwen- en kinderkwesties, respect voor waardigheid en eerlijke regels, verbanden tussen mensenrechten en verantwoordelijkheden, een burgerlijke maatschappij, vooroordelen aanpakken, 'informatie over empowerment', enz. De groepsmethodes kunnen aangepast worden aan

verschillende omgevingen en culturen en alhoewel ze bedoeld zijn voor informeel onderwijs, werden ze ook al met succes gebruikt in formeel onderwijs.

Publicatie: 2000

ISBN: 0-9706059-0-0

Internet: <http://www.hrea.org/pubs/claude00.html>

• *BRONNENBOEK VOOR MENSENRECHTENEDUCATIE*

Inhoud: Een uitvoerige internationale gids die een adressenbestand omvat van mensenrechtenorganisaties en -activiteiten en een overzicht biedt van mensenrechtencursussen en -trainingen overal ter wereld. Hij bevat ook een geannoteerde bibliografie van mensenrechtenliteratuur en een lijst van verschillende agentschappen.

Publicatie: 2000

Internet: <http://www.hrea.org/pubs/elbers00.html>

HUMAN RIGHTS INTERNET - HRI (<http://www.hri.ca>)

• *HET HANDBOEK VOOR MENSENRECHTENEDUCATIE*

Inhoud: De uitgave werd gepubliceerd in een reeks over mensenrechteneducatie. Het biedt leraars informatie over bronnen en activiteiten om de cultuur van mensenrechten aan te moedigen.

Publicatie: 2000

Internet: <http://www.hri.ca/publications/new/hreduhandbook/>

ANDERE NUTTIGE INTERNET LINKS:

Council of Europe - Youth:

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Youth/

UNICEF - Compendium:

<http://www.unicef.org/teachers/compendium/index.html>

Save the Children: <http://savethechildren.org>

Child Rights Information Network: <http://www.crin.org>

Child Rights Watch (Children's Rights Division):

<http://www.hrw.org/children/about.htm>

Human Rights Internet (Children's Rights): <http://www.hri.ca/children>

VRAGENLIJST

Het doel van de vragenlijst is de uitwerking te onderzoeken van de ONZE RECHTEN kaarten op het aanleren en leren van kinderrechten. We zijn bovendien geïnteresseerd in uw mening over bepaalde aspecten van kinderrechteneducatie. Er zijn geen juiste of foute antwoorden op deze vragen.

UW LAND:

- Vind je dat je voldoende kennis hebt van de volgende internationale hulpmiddelen voor kinder- en mensenrechten?

	ja	nee
<i>Conventie over Kinderrechten</i>	☐	☐
<i>Universele Verklaring van de Rechten van de Mens</i>	☐	☐
<i>Europese Conventie over Mensenrechten en Fundamentele Vrijheden</i>	☐	☐

Het is de bedoeling van de volgende uitspraken iets te leren over jouw zienswijze op verscheidene factoren die met kinder- en mensenrechten te maken hebben.

Lees elke uitspraak en kies het antwoord dat jouw zienswijze erop weergeeft.

- Kinder- en mensenrechten zijn belangrijk in het dagelijks leven en op school.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier niet mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Kinder- en mensenrechten zijn idealen. Ze kunnen niet verwezenlijkt worden in het dagelijks leven en op school.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier niet mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Kinder- en mensenrechten zijn een luxe die enkel rijke landen zich kunnen veroorloven. Arme landen kunnen dat niet.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier niet mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Leraars respecteren de mening van de leerlingen en moedigen hen aan hun zienswijze tijdens de lessen uit te drukken.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier niet mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Vind je dat de kaarten een geschikt leermiddel zijn om kinderen te stimuleren bij het leren over kinderrechten?

ja nee

- Denk je dat leerlingen gestimuleerd werden door een onderwerp dat hen rechtstreeks aanbelangde (individueel recht) of dat ze de onderwijsmethode fijn vonden?

Slechts één vakje aankruisen.

De leerlingen werden gestimuleerd door het onderwerp
(individueel recht) dat we behandelden.

De leerlingen waren vooral enthousiast over de onderwijsmethode.

De leerlingen vonden zowel het behandelde onderwerp
als de onderwijsmethode interessant.

- Noem drie rechten of activiteiten op de kaarten die jouw leerlingen het meest interesseerden en waarom.

a) Waarom?

b) Waarom?

c) Waarom?

- Welke vormen van geweld komen het meest voor in jouw schoolomgeving?

Kruis het gepaste vakje (of meer) aan:

a) pesten

b) verbaal geweld

c) fysiek geweld

d) andere (som op)

- Besteed jouw school voldoende aandacht aan de kwesties van tolerantie?

ja nee

- Waren jouw leerlingen vertrouwd met kinderrechten vooraleer het ONZE RECHTEN project uitgevoerd werd?

Nee (geen) ja (alle rechten) gedeeltelijk (alleen met enkele rechten)

- Kunnen de leerlingen na de individuele activiteiten de schending van rechten herkennen of een geval vaststellen?

Nee (geen) ja (alle rechten) soms (alleen enkele rechten)

Wat zijn de belangrijkste resultaten van het gebruik van de ONZE RECHTEN kaarten?

Kruis maar één vakje per rij aan.

- De leerlingen herkennen de schending van rechten in de dagelijkse omgang en zijn in het algemeen gevoeliger voor de kwestie van kinderrechten.

Ik ben het hier volledig mee eens Ik ben het hiermee eens

Ik ben het hier gedeeltelijk mee eens Ik ben het hier helemaal niet mee eens

- De leerlingen staan meer open voor talrijke vormen van diversiteit en onderscheid in hun sociale omgeving.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier gedeeltelijk mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Door de kaarten te gebruiken hebben de leerlingen geleerd op een kritische manier naar kinderrechten te kijken en ze gebruiken ze niet alleen voor hun eigen voordeel.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier gedeeltelijk mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Door de kaarten te gebruiken heb ik de kennis verworven die me helpt gelijkaardige projecten i.v.m. kinderrechten gemakkelijker uit te voeren.

Ik ben het hier volledig mee eens *Ik ben het hiermee eens*

Ik ben het hier gedeeltelijk mee eens *Ik ben het hier helemaal niet mee eens*

- Zou je bijkomende training willen om kinder- en mensenrechten te onderwijzen en te leren?

ja *nee*

Als je ja hebt geantwoord, beantwoord dan ook de volgende vraag.

- Op welk(e) vlak(ken) zou je je kennis willen verruimen?

Kruis de gepaste vakjes aan.

Gepaste inhouden om kinder- en mensenrechten te onderwijzen en te leren

Wijzen en methodes om kinder- en mensenrechten te onderwijzen en te leren

Samenwerking tussen leraars om cursussen te plannen en te geven over kinder- en mensenrechten

- Zou je willen deelnemen aan een training die gewijd is aan het onderwijzen en leren van verdraagzaamheid?

ja *nee*

Als je 'ja' hebt geantwoord, beantwoord dan ook de volgende vraag.

- Op welk vlak van verdraagzaamheid aanleren zou je je kennis willen vergroten?

Kruis de vakjes aan die je voorkeur genieten.

Inhoud om verdraagzaamheid aan te leren en te leren

Methodes om verdraagzaamheid aan te leren en te leren

Dank je wel voor het beantwoorden van de vragen over aanleren en leren van kinderrechten met de ONZE RECHTEN kaarten.

Stuur je antwoorden naar het volgende adres:

Mitja Sardoč, Educational Research Institute,
Gerbičeva 62, 1000 Ljubljana, SLOVENIA

DEELNEMENDE LANDEN VAN DE OSCE

- Albanië
- Andorra
- Armenië
- Azerbeidzjan
- België
- Bosnië-Herzegovina
- Bulgarije
- Canada
- Cyprus
- Denemarken
- Duitsland
- Estland
- Finland
- Frankrijk
- Georgië
- Griekenland
- Hongarije
- IJsland
- Ierland
- Italië
- Kazakstan
- Kirgizië
- Kroatië
- Letland
- Liechtenstein
- Litouwen
- Luxemburg
- Macedonië
- Malta
- Moldavië
- Monaco
- Nederland
- Noorwegen
- Oekraïne
- Oezbekistan
- Oostenrijk
- Polen
- Portugal
- Roemenië
- Rusland
- San Marino
- Servië-Montenegro
- Slowakije
- Slovenië
- Spanje
- Tadzjikistan
- Tsjechië
- Turkije
- Turkmenistan
- Vaticaanstad
- Verenigd Koninkrijk
- Verenigde Staten van Amerika
- Wit-Rusland
- Zweden
- Zwitserland